ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ — ՏԱՐԵ — Թիւ 1075 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 — [illegible] — 1871

ԳԱՅՄԱՆԸ

Ջորեկան դին Կ. Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց » 40 մէճ
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 2 մէճ
Խրատանչիւր թերթի դին 30 փարա
Յանձնուցման ապրանքի համար 3 գրուշ, երկու անգամի համար 2 գրուշ, աւելի անգամներու համար դրամատիրութենէն կրկնապէս

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆԸ

Գրա գացած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէն պիտի ուղղուի, Կ. Պոլիս, Պէրայի խան, Ատաբեան գրասենեակը։

Ձեռագրաց ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 13 ԱՊՐԻԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բազաքային պատերազմին ամիսէ մ'ի վեր Գարգիոյ առած դիրքն՝ արտաքին պատերազմին առած դիրքէն շատ պակաս չէ։ Մինչդեռ Հոյլենաուէր եւ խահուն անձինք Գարգիոյ վերայ ծանրացած պարտաց ապարդիւն համեմատութիւնը նկատելով՝ ներքին չընկճելու հնարներ կը խորհին եւ ահա քաղաքային պատերազմն եկաւ ամենն հաչիւ 'ի վայր տուաղէց եւ երկիրն առուգիս յուսահատութեան վիճը գլորեց։ Ամեն մարդ կը հարցնէ թէ ի՞նչ պիտի լինի Գարգիոյ վիճակը, այն նոր ու բարգաւաճ երկրին վիճակը որ տարի մ'առաջ աշխարհի ամենէն հարուստ ու երջանիկն էր, եւ այսօր արեամբ ու ուերածով ծածկուած, եւ ամէն տեսակէտէն եւ խշտառութեանց կիզրան եղած է։

Արուեստներն ու առուտուրները դադրած, գործարաններն ու վաճառանոցները փակուած, վստահութիւնը վերջած, դրամագլուխներն անյայտ եղած, սակէն օր քան գոր անհետանալու վրայ, ո՞ւր պիտի հասնի կրնան այս մեծ աղէտն վերջանալու եթէ ներկայ վիճակը տակաւին շարունակէ։

Լմնարայէն ու Գրուսէյէն եկած լուրերուն նայելով, Գարգիոյ մէջ գրանուած բոլոր տակին 'ստրծումն եւ ուրիշ հարստութիւններն անգործադրաբար Ենդիա Պէլճիքա ու Հոլանտա կանցնին. միայն Պէլճիքայի Պանքան 650 միլիոն ֆրանք աւանդ ընդունած է։ իսկ Ենդիոյ պանքաները փոխադրուած սակիներուն եւ ծանրադին նիւթոց գումարը քանի մը հարիւր միլիոնի կը հասնի։

Այս վիճակը խիստ ախուր ապագայ մը կ'սպասուեայ Գարգիոյ Ենթադրելով իսկ թէ ներկայ քաղաքային պատերազմը քանի մ'օրէն վերջ դրուի, բաղուած վէրքերն ո՛նչափ մեծ՝ ո՛նչափ խորին են, որ կը փախցուի թէ երկրին կենսական ուժն եւ գործունի միջոցները չպիտի բաւեն զանոնք բուժելու։

Գրեսէլէն գրուած նամակ մը կըսէ թէ Փարիզի ապստամբութիւնը շուտով եւ գիւրաւ զսպուելու բան չէ՝ քանի որ ապստամբները պարէն եւ ռազմամիջոց անենան, եւ իմացուածին նայելով այս մասին լիուլիեան մէջ են։ Նրկու. միջոց կայ այս եղրայրասպան կռուին վերջնելու, այն է՝ կա՛մ ազգային զինուորներով իրատախոհութիւն ընել, կա՛մ շատ մարդ կոտորելով քաղաքն յորձանքնուզ առնուլ։

Վերսայլի կառավարութիւնն ուռաջինը փորձեց եւ չկրցաւ. յաջողցնելու ուստի գործը մնացած է երկրորդ միջոցին։ բայց ան ալ գիւրին չէ գործադրելը։ Ամենայն դիմադրութիւն ունեցող դիրքերուն ամրացուցեալ ու թնդանօթներով զինեալ են, որոց՝ ամենամէկին առնելու համար շատ մարդ զոհել հարկ է։ Վերսայլի կառավարութիւնը չուզեր կամ մտանալ ի հանդարձակիր շատ մարդ զոհելու։ Այս պատճառաւ ուելի կուզէ ապստամբները ներքուստ անձնատուութեան հակադրել քան թէ շուտով լքմնելու։ Համար Գարգիսական ասելն հեղինները փոյթներ։

Գառաւատանական կոպէֆ լրագրին հետեւեալը կը հրատարակէ։

« Երեկ կէս օրն ներքեւ ժամ անցած, Նոթր—Ցամի եկեղեցին ոգեգալին պահպանի զինուորներէն պատարաքով գրաւեցաւ, եւ խուզարկութիւններ լինելով 2000 հրացան եւ շատ մ'ալ ռազմամիջոց գտնուեցան, որք կառքերու վրայ բեռցուելով Վանվրի բերդը տարուեցաւ։ Երիկունը եկեղեցիին դուռը զինուորներ կեցած՝ եկեղեցիին ներս մարդ թող չէին տար։ »

Գաղղիոյ կառավարութիւնը որոշեց որ յառաջիկայ յուլիս 1 էն սկսեալ՝ տէրութիւնն պաշտօնատարաց թոշակներն հետեւեալ կերպով գնդրէ։

Գառաւաց մէջ 3500 եւ փարիզի մէջ 5000 ֆրանքէն մինչեւ 10000 ֆրանք թոշակները հարիւրին հինգ։ 10000էն 15000 հարիւրին տասն։ 15000էն 20000 հարիւրինտասներեւ հինգ։ 20000էն 40000 հարիւրին քսան։ 40000էն վերը հարիւրին քսանեւհինգ։

ՀԵՌԱԳՐԱՆԱՆ ԼՍԻՐԵՐ

Լմնարա 20 ապրիլ։

Տէրութեան նեղմամբ հաշուեցոյցը խորհրդարանին ներկայացաւ։

Վերջնացած տարուան մուտքը՝ որ անցեալ տարուան հաշուեցոյցին մէջ 67·624·000 լիրա հաշիւ եղած էր, 69·945·200 լիրայի հասած է, եւ ծախքը՝ որ 69·486·000 լիրա հաշիւ հրած էր 69·548·529 լիրայի հասած է։ Ներկայ տարուցն մուտքը 69·595·000։ եւ ծախքը 72·308·000 լիրա հաշիւ եղած է։

Լմնարա 21 ապրիլ։

Եղեմնոյ պաշտօնական՝ ներկայ տարուան բացը՝ որ դինուորական վերակազմութեան ծախքերէն յառաջ կուգայ, դոյգելու համար կառաջարկէ՝ հրամանները տարբեր վերակազմել, տնտեսական տարբերը մէկ բէնի եւ մէկ քառորդ տալ։ ինչպէս մի դնել

Փարիզ 19 ապրիլ

Եղուսիոխական մամանաց ոգեշնչ Օրինիսն Նասիոնալ. Ֆլոշ եւ Ռոար լրագրաց խմբագիրները խորհանեց։

Նրկի ալ առջի տարի Ֆասնոտոպոլին վարչութիւնը ամսան երկիւղէ մը բռնուելով՝ վարաստան գարձան, եւ մեծ զմուսաբանութեամբ իրենց գրասենեակը նպոյն գտնուելք համախմբուել Անիէրի եւ Նեոյեիի տեղն։

Ֆնդանսիի եւ հրացանի կարգն առուտուրն՝ ի վեր անդամ։ կը յարաւնակի. Ֆուրգոնի, Բարի Մարիսի, Ռիմիսի եւ Էրբիի մէջ ամրոց ցամաքային գրաստերը Նեոյեիի ապառնացեալ կիսանները զրաստոյ։ Հարաւային գունդերուն դէմի ամեն վրաստներուն ու ծառուղիներուն մէջ խրամներ կը բացուին եւ պատնէշներ կը շինուին։

Ռէվանշ լրագիրը ասա կը հանէ Անիէրի կամարին վերայայ ոչ ձեռքն ասցած լինելու։ Ռեպրեսան մէջ փաբիզցոն ոչխատութիւն կայ՝ եղած ջրատանները նորոգելու։

Սիկարլ լրագիրը կրկին թէ վերսայլի ժողովին քաւէարդած քաղաքային կամ խորհրդարան ժողովոյ վերարկելու օրէնքը փարիզի քաղաքային ապստամբութիւնը կոչնչացնէ։ Ճիշիր Նասիոնալ կրսէ թէ ժողովին բռնած դիրքն իրաւախոհութիւնը կը դժուարացնէ։

Ամիսնք 21 ապրիլ

Արտաքին գործոց պաշտօնեայ Ռ. Խրիսթոֆորս այս գիշեր մեռաւ կուրծքի հիւանդութեամբ։

Փարիզ 20 ապրիլ տուաւօտ.

Տամպրոնքի զրոսապարքին ապրիլ 19 իրիկուան ժամ 4ին առած տեղեկագիրը կրսէ։ « Արիւնուշտ կռուէ մ'նուռ։ մեր զիրքերը եւ տեղը։ Մեր զորքերը ձախ թեւին վրայ յաջալ քալելով թշնամւոյն պաշարի մթերանոցն առին։ Թշնամւոյ խնդանօթներուն կրակին ուստիութեան հակառակ՝ կռիւն յամառութեամբ կը շարունակէ։ Մեր ալ թեւն այս միջոցիս պատուաւոր շարժում մը կրնէ յառաջ եկած վերսայլի կանոնաւոր զորքը պաշարելու համար։ Հինգ վաշտ ինամ զորք պէտք է ինձ։ »

Պատերազմի պաշտօնէին այս առաւաւտ հանած տեղեկագիրը կրսէ։ « Անիէրէն ու Մոնրուժէն լաւ լուրեր ունինք։ Թշնամին եւ քշուեցաւ, բայց Անիէրի կամարջին գլուխն տանուր կը կենայ։ Երէկ կամանաւոր զորքով հզոր գունդեր Ցամպրոնքիի վրայ յարձակեցան։ իր յաւելուածները սիրալ նշանները խարուելով յանկարծակի կոխուեցան, բայց զորապետը շուտով կրցաւ վերահաստատել կռիւը։

Մարտաժողովը քաղաքապետական խորհրդոյ համար եղած ընտրութիւնները վաղերայուն։

Վանաստի սիւնը գնելու համար ասորոյ լուսաւորեան ցուցակ մը կը պարարի։ Ցիշնալ սիւնը չորս բաժնի վերայ պիտի ծախուի։

Փարիզ 20 ապրիլ կէս օր.

Կառապի կոխ մը կը լինի այս մի-ջոցին Ելիսէի մէջ տունէ տուն փարիզցիք չկրցին շատ լաւով երթալ մէկ կողմէ խիստ փոշոցին եւ միւս կողմէ ճամբի ծառաց այն կիսեն անպիտի չկրնան անցնիլ։ Ելիսէի ծառասանն ու փոշոյը վերայայցաց ձեռքն է միշտ։

Ճանպ-Ելիզէի մէջ պարիսցին ռազմերը մինչեւ գոլիկէ փոշոյը կը հասնին։ Սենի եղերքէն մինչեւ Պոմինեոյ բոլոր թաղերը քիչ շատ ցաւեցան։

Այս վերջին երեք տուրց մէջ փարիզցոյ հորուստը շատ մեծ եղաւ։ Անիէրի եւ Նեոյեիի առջեւ տակաւ մինատ թեան նշան մը չտեսնուիր բնաւ։ Ցամպրոքիի զորապետն եւ իր զորանները մեծ քաջասրտութիւն ու կամքով ցոյց կուտան։

Հանրապետական դաշնակցութեան ապրիլ 18 իմաստ մէկ ուղերձը կրսէ։ Թիէրի յարատարութիւններն երաշխաւորութիւն մը չեն ի ծայր ոչ հանրապետութեան հաստատ պահպանելն եւ ոչ ժողովրդեան պահանջած քաղաքային ազատութեան մասին։ Բիլիճ մեր մեր ծրագիրն անփոփոխ կը պահենք։ Մեր որոշեցինք յարաբերութեան մնանել Գաղղիոյ մեծ քաղաքաց քաղաքապետական խորհրդոյ հետ։ Եւ հաստատութեամբ մեր քերնիս դրած ենք հանրապետութիւնն հաստատ պահել ամենուն առջեւ եւ ամենուն դէմ։

Փարիզ 20 ապրիլ երեկուն.

Պատերազմն անընդհատ կը յարաւնակէ։ Մարիլիէօր կրսէ թէ Ցամպրոքիի խնդրած օգնական զորաց մէկ մասը ճանբան կարանցնելով, այն ժամանակ կրցին հանիլ կռուին տեղը, երբոր մեացեալ զորքերը Նեոյեիէն մինչեւ Ենիկ վերադարձած թշնամւոյն կրակին առաջեւ կը նահանջէին։ Փարիզցիք նորէն մեծ վնաս կրեցին։ Եւ կարծուի թէ վճռական կռիւը խիստ մոտ է։ Մոյեսի գուռն եւ շրջակայ պարիսներն ուժերակոյ կոյտ մը դարձած են, որոց ներքեւ բարձրաբերձ, զոհեր կան թաղուած։ Մանրուժի պահապան զինուորաց երկու վաշտը Փարիզէն դուրս ելլել չուզեցին։

Վերսայլ 21 ապրիլ

Վերսայլի զորքերն երեկ Նեոյեիի առջեւ քանի մը պատնէշներ ու տուներ գրաւեցին եւ քանի մը թնդանօթ առին, որոց մէկը Վերսայլ բերուեցաւ երեկուանը եւ Պ. Թիէրի ներկայացուցաւ, որ գոհութիւն յայտնեց զորաց։ Շատ ալ դերի բերուեցաւ հա երեկ իրիկուան։

Բրուսիոյ՝ ոստոստութեան գէմ զորք պատրաստելուն լրնդդիմանար բնաւ։ կը թողեր միայն որ որ ըստ օրէն վերսայլ հասնող զորաց թիւն թեթեւ ծանուցուի։

Փարիզ 21 ապրիլ իրիկուն.

Դարեւոր կոխներ եղան այսօր

Բլիշիի եւ Նէօյեիի մէջ տեղը Նէօյեիի մէջ տունէ տուն կռիւը կը շարունակէ։ Վէրսայլիք Լրվլաթայի գէմ յարձակում սկսան։ Սաղլանվիլի եւ Նէոյեիի տուներէն մէկ քանին, որ Վէրսայլցւոց ձեռքն անցած էին, փարիզցւոց ռումբերէն ալրնցան։ Փարիզցիք բազմաթիւ օգնական զինուոր պրկեցին Բլիշի։ Այնպէս—Ցօրէ արուարձանին վերի կողմի բոլոր խանութները դոց են։

Վէրսայլ 22 ապրիլ իրիկուն.

Զինուորական դէպք մը չպատահեցաւ այսօր։ Իմերիւս անձրեւին պատճառաւ. որ շարունակ կը տեղայ։

Ժողովին մէջ Գ. Բիքար՝ Գ. Լանկլուայի պատասխանելով բուռ թէ կառավարութիւնը կը յուսայ զինադադարի առաջարկութիւն ընդունիլ՝ մեւեռանները թաղելու եւ Նէոյեիի բնակչաց ալ թոյլ տալու հանար որ ուրիշ տեղ փոխադրուին։

Փարիզ 22 ապրիլ իրիկուն.

Գիւերի (լեզափոխական) զօրապետն երէկ իրիկուն հոնած մէկ տեղեկագիրը կրէ. «Մերոյ Նէոյեիի գիրքերն այս առաւօտ ուժգնապէս ռմբակոծեցան Գան—Վալէրիէնի թնդանօթներէն. մեր թնդանօթներն ալ պատասխանեցին եւ թշնամին խուճապալ եւ քաշուելու հարկադրեցին։ Հիմա թշնամին ամէն կէտերու վրայ եւս կը քաշուի։»

Մեր ստացած յատուկ տեղեկութիւնները կրսեն թէ կռիւն արդիւնք չունեցաւ։ բայց խիստ արիւնռուշտ եղաւ։ Լրվլաթայ եւ Գարբէլլի են միւրուօրեներով. որք առանց օգնութեան մնացած են եւ փոգոյներուն մէջ կը մեռնին։ Կիւն անպատար է։

Կը հաւատան թէ այսօրուան համար զինադադար որոշուիլ է մեւեռաները թաղելու եւ Նէոյեիի բնակչաց ալ թոյլ տալու հանար որ ուրիշ տեղ փոխադրուին։

Երէկ փանաւակոնաթիան եւ տրեւեռաց Նեիկայացուցիչ սինոդիքներու քանի մը սենեակներ՝ իրաւախոհութեան միջոցներու վրայ վիճաբանելու հանար ժողոված էին։

Վէրսայլցիք Սէվրին մինչեւ Բուլոյու եւ Անիէր կամրջանները, Նոնանգէռ կրսնա-ֆամ կղզին, Փարիզցիք ալ Նէոյիի եւ Լրվլաթայի կողմը կամրջանները։

Մօ—Ցօրոր լրագիրը կրսէ թէ Վէրսայլցիք այսօր Սէն—Ցրնի մտան, թնդանոթի կռիւն այսօր դադրած է, նը հաւատան թէ Բրուսիայցիք Սէն—Ցրնիէն երան եւ Գարդիսցիք մտան։ Դրսէն նաեւ ինչ կառավարութիւնը 500 միլիոն վճարուց Բրուսիացւոց, որք այսօր Հիւսիսային բնդերէն սկսած մեկնին։ Վերջին լրագիրը կրսէ թէ Գարդիսցիք այսօր Ֆրանսիոյ քերդը ոկսած դրաւին։

Սկսած Նէոյեիի եւ Սաղլանվիլի առջեւ սառակ կռիւ մ'սկսաւ։ Վէրսայլցիք մեծ զօրութիւն գումարած են դէպ 'ի Ֆարիզ։ Գարիսցիներէն 100 մէթրօ հեռաւ հրացանի բաւուն կռիւ մ'եղաւ։ սունեարուն եւ վոգոյներուն մէջ կը կռուէին։ Փարիզցւոց կորուստը ծանր է։ Մառնաժողովին զօրքերը կը դանդատին վարչական անիրաւութիւններէն։ պաշարի պակասութենէ եւ օգնութեան չդոյութենէ։

Մառնաժողովը կարի ընկերութեան դրամներակներուն մէջ խուզարկութիւն ընելով 200 հազար ֆրանք գտաւ։

Վիէննա 22 ապրիլ իրիկուն.

Գարլին Նուիրակ Մոնսինեոր Ֆրանքի կ. Գարդ մէջ իր դատաւորն առաքեուեր հաս դիտի գայ։ Եւ եռքն ալ Մունիխ եւ Գերլին գիտի երթայ՝ ժամանակէ մ'իրեր ծագած հակասութեան չարժմանց առաջքն առնելու։

Փարիզ 22 ապրիլ.

Մաք—Մահոն մարտական ապարանքը կողոպտուեցաւ։ Մինչեւ 55 տարու եղող ամէն առողջ մարդիկ կինուորութեան կոչուեցան։ ասկայն պատերազմական մթերքը պակիս կ'ակի։

Թնդանօթի ռումբերէն քանի մը հրդեհ պատահեցաւ քաղաքին մէջ։ Նէոյեիի եւ Սաղլանվիլի առջեւ. չատ զօրք կը գտնուի ամէն օր։ գնդակոն ճակատամարտ մը ժամահոս կերթի։

Վէրսայլ 24 ապրիլ.

Մինչեւ հիմա վճռական իրաւ մը չեղաւ։ Մոն—վալէրիէնի բերդն անպատասխան կը ռմբակոծէ ապատամարտ դիրքերը։ Ամէն կողմէ զօրաց դանդիր կը հասնին հոս։

Թուլոզ պաշարման վիճակի մէջ գտնուեցաւ։

Գնբրին 24 ապրիլ

120 միլիոնի փոխառութիւնն ընդունուեցաւ։

Պիսմարք իշխանը յայտնեց խորհրդարանին մէջ թէ Բրուսիայցիք դեռ չպարպեցին բերդերը՝ թէ եւ Գարդիսա պայմանեալ էին երկիրները վճարելու։

Գերմանիա մնաք չունի բաւ։ Դարձիոյ գիւղ թիւններ չնորհելու։ Հաշտութեան նախաշաւիղ պայմանները ճչգիւ պիտի պահէ եւ պէտք եղած ժամանակ իր սպառնալիքներն պիտի դիմանայ պաշարանել։

Հռոմ 24 ապրիլ

Պապը հիւանդ է։

Մադրիտ 24 ապրիլ

Գ. Գասթելար՝ յանուն հանրապետականաց յայտնեց երեսփոխանական ժողովին մէջ թէ ներկայ միապետութեան գէմ պիտի մարտնի եւ միանգամայն ծանոյց թէ անկեան աւաջարկութիւնը մը պիտի ներկայացնէ։

Լոնդրա 24 ապրիլ.

Օսմ. Գոնս.	44գ։	
» վարկ 1865	63գ։	
» » 1869	51գ։	
Անգլ. Գոնս.	93գ։	
Ռանթ Գաղտ.	— —	
» խաղ.	55գ։	

Վիէննա 24 ապրիլ.

Սմիս 122.60

Լիվերբուլ 24 ապրիլ.

Բամպակ. Մ. Ն. Օ.	7գ։	
Ցախուած	10000	հակ.

Մարսիլիա 24 ապրիլ.

Դարձերը հարկն գաղրած են բոլորովին. Փարիզ անցքերուն պատճառաւ։

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԵՍԱՄԸ ՈՒՇԱԳԱԾԵՔ

12 ապրիլ երկուշաբթի իրիկուն	30	10
13 երեքշաբթի առաւօտ		
բացուեցաւ	30	27
կէսօր	30	34

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստոսիոս. ինքնակալը չարութիւնաւոր Գէլբրայէլի պաշտօնը վերադրեց իր ընակութիւնը։

Հռոմի Գաղին Նուիրակ Մոնսինեոր Ֆրանքի երէկ Օպատ. ինքնակալին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ։

Վաղը Մեծ Նոպաբքոսը դեսպանական ճաշ մը պիտի տայ 'ի պատիւ Մոնսինեոր Ֆրանքիի։

Հելլենական Վիզանթիոն չագնաւն երէկ առաւօտ Մարսէլիոյ նեղուցն անցաւ դնայ՝ հանդուցեալ Գրիգորիոս Պատրիարքին մարմինը Օտեսայէն Ադէնը տանելով։

Կրոսի թէ Մոսկուայ վաղոցիները կազմի լուսաւորիչ տրատնութիւն ստացած է Պէլեի քաղաքի բնակչութիւն մը 30 տարուան համար։ Սա ոյժմ 2500 կանգնեց պիտի վառէ։

Փարիզի պարարտնան ժամանակ թիգիատարութիւն ընող օդապորիկներէն մէկը կ. Գոչիս քերուելով Բերա Քոնքրոքիի պարտէզը դրուած է, ուսկէց Գ. Գէլս օդաւանորդը վերամբարձուելու մը պիտի ընէ մեռ օրերս։

Կրսուի թէ այս օդապարիկը մինչեւ հիմա անանուն ծներէն չատ տարբեր է ձեւով եւ դարմութեամբ։

Փարիզէն նկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քաղաքը Գէրսայի զօրքերէնուրիանոնուած ատեն երկու ուսմբ ինկել են Փարիզի Ռամանեան գնդապետան վրայ որ Ցանդ—Ելիզէի քով է։ Ասոնցմէն գլեսա որահելու. սենեակի մը քով ինկել է։ Երկրորդը. գնդապետան մէջ պայթել է։ Գնդապետան գիտնաւորական պաշտօնեաներու Հիանիկ՝ որ ապարանքին մէջ մնացեալ կը բնակէր։ Վէրսայլ գնացել է՝ այս իրողութիւնը գնդապետին ծանուցանելու։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սեբաստիայէն հեռագրով լուր կուգան թէ Սեբաստիոյ հրամարեալ Աւանդորդ Կոլոպանոս եպիսկոպոսը, որ վարչութեան որոշմանի եւ Բ. Դրան հրամանաւ Լէզգոկիոյ վանքը դրկուած էր, կիրակի օրը Սեբաստիա դարձաւ եւ Ս. Նշանաւ վանքը մտնելով, փառաւորապէս նստեր է։

Ահա նոր գլուխն առիթ մ'ալ Ազգային վարչութեան։

Ս. Էջմիածնայ Աբեղ. ամսագրին մէջ տեսնուած հեռաւոր տողերը՝ վիհ, կամիպիկոսին հոգեւորական հոգածութեան եւ Բուսիոյ Հայ երիտասարդաց եւ օրիորդաց ալ ազգասիրական եւ մարդասիրական զգացմանց տարացոյց մը լինելուն համար գոհութեամբ կը հրատարակենք լրագրոյս մէջ։

« Բանդերումն ի Ընբա ի. Գիշոյ հրկիզութենէ ՁՇտեսալ ազգայնոց համար վիհափուռ կամուրջիսոի կոչմանէ Բուսատանի մեր ազգայիներէն հոգատար հաւատչիր. արդէն ուղղուած յորդորական կոնդակները յայտնի են որոյ. բայց ի յայլոց՝ Գալլոր քաղաքի մէջ գտնուած բարեհոգատակ երիտասարդաց խումբն եւս հեռաւոր դրութեամբ 370 լուսոյի փոխադրած են յՎիէլ տու Նոյին վիհա. Օմանիանն ուս. ի հատուցանել ի Նգատա վերոյիշեալ Բերատնակ ազգայնոց։ կը գովմամբ նոյն երիտասարդաց ազգասիրական ճշմարիտ դգացմունքները. հանդերձ չնորհակալութեամբ։

Երշնկայէն ուխտաւոր ստորագրութեամբ հեռաւոր դրութիւնը դրկուած են մեզ հրատարակելու համար։

. - . խմբագրապետ Մասիս պատուական լրագրոյն.

1871 մարտ 23 Գերմանիայ։

Ազնիւ Մասիսիդ 1063 թիւ. փետրվարի ամսոյ անդրանիկ թուականաւ. դրոպատանօք մի մեկնելով ցաւ 'ի սիրտ կ'ընտանք որ լրագրոյդ պատուական էջերը ուրատարուելէ զատ ուրիշ օգուտ մը չունենար։ ուստի 'ի պատէ դրածդ ալ կը փութամք նոյա ինչ արժէք ունենալը բացատրելով Հատարակաց կարծեաց դատաւորութեանը յանձնելու։ Ամեն խօսք եւ ամեն իրողութիւնը հարկաւ նպատակ մ'ունին։ մեզ ունծանօթ այդ խաւարտարջիկ պատանեքը՝ չեմք գիտեր ի՞նչ ոգիէ դրդեալ՝ այսպէս սեւը ճերմակ, ճերմակը սեւ՝ արդոց Հատարակութեան կլլեցնել կաշղեն, անշուշտ երդնակայ. այն հոգու ազիւտ խաղագրութիւնը վրդովելու համար։ բայց երբէք չպիտի յաջողին իրենց այդ ճարիկ գործին մէջ։ Անամօթ լրութիւնը ոտնման չունի։ միրջապէնոյն իսկ Ազգ ասիրութեան տիպարն եղող Հայրենասէր Հոգի մը մեր Նոյիրական անուանը արատաւորելու. յանդգնեցան։ Գեսաի այսպիսի դիտաւորութիւնը մեր մէջ՝ 'ի լուրթիւն կոչկանդիր չանալ խոցն մը խայթին. որ արդ բնաւ չի հանգուրժեր այնպիսի չարաճաճութիւնաց, անհերիւրի գտասարարութիւն մ'է մեզ համար. ոչ մեզ՝ այլ ամէն ոնոնց որոց սրտի պրդը կենդանի է։ Խօսինք ուրեմն, նախ կուգեմք եւ կը փափաքիմք այդ նամակագիր պարանները ճանչնալ թէ ո՞վք են այդ ազատութեան բարեկամ հանդիսացող եւ զինուորագրեալ. Գրիգորիոս ա. Ալէքսանդրեան իբրեւ բռնաբարիչ իրենց ազատութեան գաւանալ ճշմարտասիրութիւնը. նոյն Լիմասիճ գիրքի ինդիրէն կ'սկսին, որպ սեղեկագիրը երիտ. ամիս առաջ դրկուած է 'ի Պատրիարքարանը. բայց ոնոնք փոքրիկ կոյտ մը իրենց չարաքնօս ընդառաջ հրամարելով. հրդեհել կուզին, եւ սակայն ոչիք ինչ 'ի ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի։ Խնդրոյն կերպարանքը փոխելով մոքերը պրդուորել կը ջանան, որպէս ոնոնցմէ բաւ. մը մէջ կոխելով. զոր երբէք խնդրած չունի Ս. Աթանասիոս. Հայրն։ Ոն արդ մենք ոնոնք իրենց պաշտպանած եւ Գէր. Ալէքսանդրեանի հետ բարեկամած հրամարեալ Գրիգոր եպիսկոպոսը գովաբանելը Ազգիս Տէր Սրբազան Հայրիկ եւ ազգային վարչութիւն 'ի վարոց հասկցած են այդ եպիսկոպոսի արժէքը իւր գործառնութիւններէն. եւ ամէն ուղղամտաց ալ յայտնի է որ վիհ մեծ է ընդ Գէր. Ալէքսանդրեան եւ ընդ Գրիգոր եպիսկոպոսի. եւ ասոր մեկ փաստ իմաց կարգանակ եալ ասուսան Գասիսի. էջերու. եւ ոնոնեն թէ՝ թնարանիր, ուսամնասեաց եւ ոսկեանները ասելանները արդէն սեղիկական ստացուած մը եղած են Գրիգոր Եպիսկոպոսի. եւ ընդհանրապէս ժողովրդ ակնանութեամբը հրաչակաւոր՝ եւ ազգ ասիրութեամբը մաքուր սրտերը գրաւող Գէր. Ալէքսանդրեան իւր երկամեայ նահատակաց ասոր ամենչանչնելովը ստացաւ այն անհատակի փառքը 'ի Բաբելոն, եւ իւր վրայ քաղցրիկ յուսերով վերահաստատել նրդինեցուց սրտին մէջ սիրոյ սեղան հաստատած է։ Արդ բարդաստեանք դիմակաւոր դարանները. այլ այն եպիսկոպոսը չէ՞ որ որ Ցանդարակ գիրքը պարդի չի տարուն համար արդիւնց բարեհանայ՝ ոչ թագաւոր եւ ոչ միրաւթիւն ընել. եւ նոյն օրերը նեղոց խանգ գեղջկան մը մարմինը երկու որ սանթաղ մնալէն վերջ, դարդնի վերջինը բը թաղուեցաւ. ոչն եպիսկոպոսը չէ՞ որ՝ կենդանի դարձով մը քարը գաղտնին «պէ՛ առաւ՝ գնա բանդ։ իմ դրբանա ինձ պէտք է։ կրսէր։ եւ դրեթէ ամիսոր օրեր դարձը հիւանդութեամբ Աւանդորդարանի մի անկիւնը իրեւ կէս մեռեալ ամիսներով գիտարանաց Յոհաննու խարդայը։ այդ ոչն չէ՞ որ դարդ մատեանան դրութեամբ գեղական ժողովոյ մը ընարութեան մասին՝ գինահմանագրութիւնը մահացուց. կեղծեալ քաղաքները իր թաղկինակն դուրս հանեց մեռ. ասանք ալ չարիաս ինձ յանձնեցին։ բանարով բիւրաւոր ժողովրդոյ ծարդ ուծանակ եղողը. գանք արդ տրատարութեան։

Գրիգոր Գ Պատրիարքին մարմինը Օտեսայէն Ադէնը տանելով։

Կրսուի թէ Մոսկուայ վաղոցիները կազմի լուսաւորիչ տրատնութիւն ստացած է Պէլեի քաղաքի բնակչութիւն մը 30 տարուան համար։ Սա ոյժմ 2500 կանգնեց պիտի վառէ։

Փարիզի պարարտնան ժամանակ թիգիատարութիւն ընող օդապորիկներէն մէկը կ. Գոչիս քերուելով Բերա Քոնքրոքիի պարտէզը դրուած է, ուսկէց Գ. Գէլս օդաւանորդը վերամբարձուելու մը պիտի ընէ մեռ օրերս։

Կրսուի թէ այս օդապարիկը մինչեւ հիմա անանուն ծներէն չատ տարբեր է ձեւով եւ դարմութեամբ։

Փարիզէն նկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քաղաքը Գէրսայի զօրքերէնուրիանոնուած ատեն երկու ուսմբ ինկել են Փարիզի Ռամանեան գնդապետան վրայ որ Ցանդ—Ելիզէի քով է։ Ասոնցմէն գլեսա որահելու. սենեակի մը քով ինկել է։ Երկրորդը. գնդապետան մէջ պայթել է։ Գնդապետան գիտնաւորական պաշտօնեաներու Հիանիկ՝ որ ապարանքին մէջ մնացեալ կը բնակէր։ Վէրսայլ գնացել է՝ այս իրողութիւնը գնդապետին ծանուցանելու։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սեբաստիայէն հեռագրով լուր կուգան թէ Սեբաստիոյ հրամարեալ Աւանդորդ Կոլոպանոս եպիսկոպոսը, որ վարչութեան որոշմանի եւ Բ. Դրան հրամանաւ Լէզգոկիոյ վանքը դրկուած էր, կիրակի օրը Սեբաստիա դարձաւ եւ Ս. Նշանաւ վանքը մտնելով, փառաւորապէս նստեր է։

Ահա նոր գլուխն առիթ մ'ալ Ազգային վարչութեան։

Ս. Էջմիածնայ Աբեղ. ամսագրին մէջ տեսնուած հեռաւոր տողերը՝ վիհ, կամիպիկոսին հոգեւորական հոգածութեան եւ Բուսիոյ Հայ երիտասարդաց եւ օրիորդաց ալ ազգասիրական եւ մարդասիրական զգացմանց տարացոյց մը լինելուն համար գոհութեամբ կը հրատարակենք լրագրոյս մէջ։

« Բանդերումն ի Ընբա ի. Գիշոյ հրկիզութենէ ՁՇտեսալ ազգայնոց համար վիհափուռ կամուրջիսոի կոչմանէ Բուսատանի մեր ազգայիներէն հոգատար հաւատչիր. արդէն ուղղուած յորդորական կոնդակները յայտնի են որոյ. բայց ի յայլոց՝ Գալլոր քաղաքի մէջ գտնուած բարեհոգատակ երիտասարդաց խումբն եւս հեռաւոր դրութեամբ 370 լուսոյի փոխադրած են յՎիէլ տու Նոյին վիհա. Օմանիանն ուս. ի հատուցանել ի Նգատա վերոյիշեալ Բերատնակ ազգայնոց։ կը գովմամբ նոյն երիտասարդաց ազգասիրական ճշմարիտ դգացմունքները. հանդերձ չնորհակալութեամբ։

Երշնկայէն ուխտաւոր ստորագրութեամբ հեռաւոր դրութիւնը դրկուած են մեզ հրատարակելու համար։

. - . խմբագրապետ Մասիս պատուական լրագրոյն.

1871 մարտ 23 Գերմանիայ։

Ազնիւ Մասիսիդ 1063 թիւ. փետրվարի ամսոյ անդրանիկ թուականաւ. դրոպատանօք մի մեկնելով ցաւ 'ի սիրտ կ'ընտանք որ լրագրոյդ պատուական էջերը ուրատարուելէ զատ ուրիշ օգուտ մը չունենար։ ուստի 'ի պատէ դրածդ ալ կը փութամք նոյա ինչ արժէք ունենալը բացատրելով Հատարակաց կարծեաց դատաւորութեանը յանձնելու։ Ամեն խօսք եւ ամեն իրողութիւնը հարկաւ նպատակ մ'ունին։ մեզ ունծանօթ այդ խաւարտարջիկ պատանեքը՝ չեմք գիտեր ի՞նչ ոգիէ դրդեալ՝ այսպէս սեւը ճերմակ, ճերմակը սեւ՝ արդոց Հատարակութեան կլլեցնել կաշղեն, անշուշտ երդնակայ. այն հոգու ազիւտ խաղագրութիւնը վրդովելու համար։ բայց երբէք չպիտի յաջողին իրենց այդ ճարիկ գործին մէջ։ Անամօթ լրութիւնը ոտնման չունի։ միրջապէնոյն իսկ Ազգ ասիրութեան տիպարն եղող Հայրենասէր Հոգի մը մեր Նոյիրական անուանը արատաւորելու. յանդգնեցան։ Գեսաի այսպիսի դիտաւորութիւնը մեր մէջ՝ 'ի լուրթիւն կոչկանդիր չանալ խոցն մը խայթին. որ արդ բնաւ չի հանգուրժեր այնպիսի չարաճաճութիւնաց, անհերիւրի գտասարարութիւն մ'է մեզ համար. ոչ մեզ՝ այլ ամէն ոնոնց որոց սրտի պրդը կենդանի է։ Խօսինք ուրեմն, նախ կուգեմք եւ կը փափաքիմք այդ նամակագիր պարանները ճանչնալ թէ ո՞վք են այդ ազատութեան բարեկամ հանդիսացող եւ զինուորագրեալ. Գրիգոր Եպիսկոպոսի. Ալէքսանդրեան իբրեւ բռնաբարիչ իրենց ազատութեան գաւանալ ճշմարտասիրութիւնը. նոյն Լիմասիճ գիրքի ինդիրէն կ'սկսին, որպ սեղեկագիրը երիտ. ամիս առաջ դրկուած է 'ի Պատրիարքարանը. բայց ոնոնք փոքրիկ կոյտ մը իրենց չարաքնօս ընդառաջ հրամարելով. հրդեհել կուզին, եւ սակայն ոչիք ինչ 'ի ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի։ Խնդրոյն կերպարանքը փոխելով մոքերը պրդուորել կը ջանան, որպէս ոնոնցմէ բաւ. մը մէջ կոխելով. զոր երբէք խնդրած չունի Ս. Աթանասիոս. Հայրն։ Ոն արդ մենք ոնոնք իրենց պաշտպանած եւ Գէր. Ալէքսանդրեանի հետ բարեկամած հրամարեալ Գրիգոր եպիսկոպոսը գովաբանելը Ազգիս Տէր Սրբազան Հայրիկ եւ ազգային վարչութիւն 'ի վարոց հասկցած են այդ եպիսկոպոսի արժէքը իւր գործառնութիւններէն. եւ ամէն ուղղամտաց ալ յայտնի է որ վիհ մեծ է ընդ Գէր. Ալէքսանդրեան եւ ընդ Գրիգոր եպիսկոպոսի. եւ ասոր մեկ փաստ իմաց կարգանակ եալ ասուսան Գասիսի. էջերու. եւ ոնոնեն թէ՝ թնարանիր, ուսամնասեաց եւ ոսկեանները ասելանները արդէն սեղիկական ստացուած մը եղած են Գրիգոր Եպիսկոպոսի. եւ ընդհանրապէս ժողովրդ ակնանութեամբը հրաչակաւոր՝ եւ ազգ ասիրութեամբը մաքուր սրտերը գրաւող Գէր. Ալէքսանդրեան իւր երկամեայ նահատակաց ասոր ամենչանչնելովը ստացաւ այն անհատակի փառքը 'ի Բաբելոն, եւ իւր վրայ քաղցրիկ յուսերով վերահաստատել նրդինեցուց սրտին մէջ սիրոյ սեղան հաստատած է։ Արդ բարդաստեանք դիմակաւոր դարանները. այլ այն եպիսկոպոսը չէ՞ որ՝ կենդանի դարձով մը քարը գաղտնին «պէ՛ առաւ՝ գնա բանդ։ իմ դրբանա ինձ պէտք է։ կրսէր։ եւ դրեթէ ամիսոր օրեր դարձը հիւանդութեամբ Աւանդորդարանի մի անկիւնը իրեւ կէս մեռեալ ամիսներով գիտարանաց Յոհաննու խարդայը։ այդ ոչն չէ՞ որ դարդ մատեանան դրութեամբ գեղական ժողովոյ մը ընարութեան մասին՝ գինահմանագրութիւնը մահացուց. կեղծեալ քաղաքները իր թաղկինակն դուրս հանեց մեռ. ասանք ալ չարիաս ինձ յանձնեցին։ բանարով բիւրաւոր ժողովրդոյ ծարդ ուծանակ եղողը. գանք արդ տրատարութեան։

թեանը՝ որ ուշիարհ համոյն իմանայ [Զեր ինչ խաւարասէր ըլլալը։ Արդեօք եղիսկոպոսը իւր հոս գտնուած սարսուռն մը միջոցին՝ ե՞րբ իբրեւ պարզ տյցելու գալով եկաւ, ե՞րբ քննեց որբաստ բարոյական վիճակը. քանի մը անձանց ջանքով եղած փարձ ապրանաց մուլիեռանը ինքը ընդգէմ լինելուն վ՚ր որ առ ժամայն կործանեցաւ. ե՞րբ գարոյ երիտասարդ վարժապետաց քաջալերը մը խօսեցաւ, բայց միայն մի անգամ՝ որ իւր վատաց վերջին փառաւորութիւն մը առաւ. յիշենք խրմբագրի իր տէր, անչեալ տարի Հայաստանի անմեռ բարերարաց Արդար Գարեգին առնոց ազգարգանութիւնը եղած անցքը. յարումներիցայ էր Գեր. Մեղրիսեդեկ վարդապետը. ազգային մեծագլուխին ներգործակ երգերով Լուսաւորչեան փարձանի յարիկ կը թրդացնէր. Ճառախօսութիւնաց խիստ ազատաստութիւնը մեր հոգեկոչական ջիղերուն գիտուս. (զի Գողինը խրմեանի հոգւոյն եկած էր), և իբրեւ քաջալերը մանկանց՝ այդ սատանոյական գիտութիւն է ուսանիցիր. իւր նշանագրը հնչեց (զոր ուշիարհ Հոյլայի Թառներան բերնէն միայն լրանց). որոյ պատասխանը մեկէն ընդունեց ալարդարդ՝ ատանաներր վերադարձիր մէջ գնուելէս գոյզ մանկամիներ. բարդատներ. մարտ ալ մասնաւոր քննութեան օրը էիր, որ Գեր. Ալեքսեան անձամբ եկաւ, և զարդ. ընդ. ուսչեր պարաշը կանչեցաւ. բայց մեկն մը լուսոյ յատկութիւնը իրենց ինչպէս կրպուչ ճանչնալը քանի որ ուշ չունին, մանաւանդ Զեզ նրեան չուսանելու. հանար երդուելով և՝ կրեր կուրայանները . . . մի՛ ուշխատիք պատուական լրագրոյ էջերը բռնել վատած խնդիրներով Մանուէլ քահանայի մը սուժամայն լուծեալ խնդիրը մէջ կը քերէր, որ նոյն իսկ կրթանական և Քաղաքական ժողովոյ փոխարինումն յարտարապատուած Ս. Աստուածորդը՝ Գիլիսանական ներգաղանութեամբ գործադրել չուզեց. իսկ դուք խաւարասէրդ՝ Սուտ-Ոգիդ սա. երկիւղի չի կրցաս ուրիշ ընդունուդ՝ մեկին հրամայել ուրարել (Մնայեալ յետոյ Գաղ.)

1871 մարտ 12 յԱկնայ Կամարակապ
Խաչաբակոսիկ Սրասիեանց
Զոյն Բաղմոց Ընկերութեան
. . . Խմբագիր.

Մեր նախորդ նամակին՝ ազնիւ ընթերցողք անշուշտ անդեկացան մեր փարձառու կամ անիրաւ դատաստան ըլլալուն, և հարատանոսական կամ տրամաբանական ատութիւնը չէ զմեզ արդարացնողը. այլ գործոց տկարական արդարութիւնը. Վասն զի եթէ չեմ իսկ խոսիլ ունկն դնեմք. անմիթ. խմաստուն և ազգասէր անձինք պիտի տեսանեն. ասկայն ուր են Աղէքսանդրի յառաջդիմութիւնք և նորին վերքերը զարմանալ. Ինչա նուազ պիտի կարենանք դանալ, ինչպէս արժ դատաստաւած ունք պատկերացնելու. ոչն կրանալ սկսաց զիւղի բարոյական յառաջկի խոլիանն զէմ հակառակողաց ընդհանրոյ—Սորա մէջ «Զոյն բաղմայ», որ լաւ է ըսել «Զոյն սանկարտնական ընկերութեան անդամք ունիցեր են մի գիմնակատարատ Մենատ, որ իւր համախոհաց ներդնչած է հոմանական և հիմն ամենայն առաքինութեանց՝ թշնամութիւն ընդդէմ առաքինութեանց և խոտորաբերութիւն Եւ խիստ ապէնի յանդիպեր է, քանզի այսօրուան օրս, վասն ինորին առաջնորդութեան, պարծանօք կրնան ըսել թէ բաժանեալ է հայր յորդւոյ եւ որդի՝ ի հօրէ, մայր՝ ի զատերէ, զատար՝ ի մորէ, սկեսուր՝ ի հարսնէ եւ հարսն՝ ի սկեսրէ իւրմէ . . . Ա՛հ, ուր էր ա՛հաւոր ազգասիրութիւնն ալ իւր պարտեալ հոգատարին հանդերձ հոմարտասէր ունէր ի բոլոր ազգ՝ ի բոլոր ազգ իրեն ատանդուած կենդանիի խրատներուն եւ ամենայն այսպէս հաստատութիւնքն իւր պարտքը ճանչնար . . . Ազգասիրաբար խրատարարները թող՝ ի սոցանէ օրինակ առնեն, փոսն զի ազգս լաւ վարդեսութիւնամբ կը վարուին. իրենց յինաց նշանաբան ընտրած են անդամոնաբութիւնը. ատարեսութիւնը իրր ճշմարտութիւն ընդունելով օր աւուր հաղորդեցաց խաղաղութիւնը վրդովիչ դարաներ կը մերնայեն. ով որ նոցա ճանապարհը կը մանայ, խաղաղութեան ապաւ նոր ճիւաղ մը գուրս կելլայ

Հիմարիտ ազգասիրաց վրայ յանիրաւի գրգռուութեան չանիներ տեղալն չենք դադրիր. ան, եւ որ ցաւալին է, առ հասարակ ազգս մեան կրմարանը, ասանդրն ազգասէր լրագրաց կենդանիի էջերը այսպէսի անհիմն եւ՝ ազգին սնանուէրները վնասելու ամեամ զրարանութիւններով կը մրուին

Մեր՝ ի սոյն գիւղ գալէն առաջ նոցա պատմուած խռովութիւնները պատմելն մեզ չէ անկ, եւ ուշիմ ընթերցողք միայն մեր ժամանակին պատահածներէն կրնան վկայել թէ որն է մերազարտ կողմը Գիրդրս չորս արժանաւոր անձերէ բաղկացեալ Թաղ. ժողով մ՚ունի. զոր նախ ընտրութեանը կարգուած էին՝ ի սոյն պարտն, բայց նոյն խռովարարները այդ ալ իրենց կամ առարկայ ընելով Արժանապատիւ Ս. հայրը ուզս միանգամ գանուած միջոցին ծանուցուցաւ ընդհանուր հասարակութեան, որ ըստ Սահմանեալ Թաղ. խարդրոյ անդամ պիտի ընտրուին քուէարկութեամբ. որ ատեն գարձեալ քուէից բացարձակ առաւելութիւնը յիշեալ անձինքը ստացան, որք են Մ. Գէորգ ագա Ալթունեան, Մոլիսմ ագա Հազարեան մանաւանդ Հոգաբարձու գրագրոյնս. Մ. Գէորգ ագա Մամիէսեան, Սահակ ագա Փաշաբեան եւ Մելքոն ագա Խաչատեան. Սորա էին եւ են այժմ Թաղ. ժողովոյ անդամք, եւ քաջալաջ եւ անփներ կերպով կը յարաբանին իրենց ընթացքը. այս կերպ առանց յաւանաձալու ազգատեսցներու անհանգստութիւններէն. ինչպէս որ ըսինք, սորա գիտեղ Գաստատ ընտրեցին ոնգրոյս Արամեան վարժարանին. եւ նկատելով որ գպրոցական վիճակ իրատ աւաղելի է եւ անկարգութիւնը չափազանցութիւն ստրած, զոր նոյն ինքն Սենատ ալ կը խռովանի, ուստի խորհրդակցութեամբ հոգաբարձուի եւ Թաղ. ժողովոյ, գպրոցի վերաբերեալ կանոնագրութիւն հաստատեցինք եւ վարեցուցեալ. Նոյն կանոնաց մի յօդուածն ալ սա կը պարունակէր թէ իւրաքանչիւր սովորական ծրնողք պարտին ստորագրութիւն տալ որ ամենայն կերպիւ իրենց զաւակաց մասին հնազանդին սոյն կանոնաց ստրամադրութեանը, եւ զաւակին ուսման զատց ձեռնարկելու գոնէ մինչեւ երրորդ տարին չկարգանան գպրոցէն հանել ստանց ստրամաբ պատճառի Բայց սեռէ՛ք բարեկարգութեան թիւնամայ ընթացքը. այս կերպ առանց յաւանաձալու ազգատեսցներու անհանգստութիւններէն. ինչպէս որ ըսինք, սորա գիտեղ Գաստատ ընտրեցին ոնգրոյս Արամեան վարժարանին, եւ նկատելով որ գպրոցական վիճակ իրատ աւաղելի է եւ անկարգութիւնը չափազանցութիւն ստրած, զոր նոյն ինքն Սենատ ալ կը խռովանի, ուստի խորհրդակցութեամբ հոգաբարձուի եւ Թաղ. ժողովոյ, գպրոցի վերաբերեալ կանոնագրութիւն հաստատեցինք եւ վարեցուցեալ. Նոյն կանոնաց մի յօդուածն ալ սա կը պարունակէր թէ իւրաքանչիւր

Գնոբ Փաշլեան	75
Նշան Ֆէնէրճեան	75
Մկրտիչ Նշատաճեան	75
Մ. Անտոն Միքայէլեան	75
Արդիի Հեզնաեան	75
Եղիկ Խաչիւեան	75
Պետրոս Թաւշանճեան	75
Գրիգոր Մկրտչեան Բարսեղեօմբիւկ	75
Մ. Պողոս Պետրոսեան	75
Մկրտիչ » Շուռոս որդի անչանգէ հոսուտիւ	75
Արժանապատիւ Տ. Անտոն Հալտ Գէորգեան	25
Պետրոս Մարտիրոսեան	25
Տիգրան Սնիմեան	25
Մանուկ Պաղտասարեան	25
Պողոս Սիրուքեան	25
Յարութիւն Յովսէփեանց	25
Յովհաննէս Մկրտչեան	25
Մարտիրոս Վաճառակեան	25
Մ. Խաչիկ Գէրէոսէան	25
Բարթուղիմէոս Երէցեան	25
Ղէպէր Կարապետեան	25
Գրիգոր Քաղաղ Բնրա	25
Գրիգոր Եղիազան	25
Սարգիս Սանփանեան	25
Մ. Կարապետ Մկրտչեան	25
Յարութիւն Կարապետեան	25
Միքայէլ Սարգիսեան	25
Մ. Կարապետ Մկրտչեան	25
Յովհաննէս Խանդիկեան	25
Գաբրիել Յովհաննէսեան	25
Միքայէլ Սարգիսեան Խաղիւղ	25
Սահակ պօրնեան	25
Յովակիմ Յովսէփեան	25
Աւաքիլ Յակոբեան	25
Սարգիս Խաչատուրեան	25
Գրիգոր Փափազեան Մարդ եկեղեցի	25
Սեղրոս Կարապետեան	25
Նշան Սուփանեան	25
Միհրան Պարսեղեան Ինրա	25
Պողոս Թադէոսեան Թոր—Քարու	25
Մնացական Յակոբեան	25
Յարութիւն Յովհաննէսեան	25
Ամբրոսիոս Յակոբեան	25
Զերոբէ Փուլճեան Բարակէօմբիւկ	25
Համբարձում Աւետիսեան	25
Նշան Յովհաննէսեան	25
Յարութիւն Սարգիսեան	25
Գումար·	61.325

9 ապրիլ 1871
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Դուռ—Քարու

Ի Դիմաց Ազգ. Վարչ. Տնտ.
Խորհրդոյ Դանձապետ
Յ. Ղազար Մ. Հովհան

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Կ. ՊՕԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ ԶԷՔՄԷՃԷ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԵՐ ՇՈՒՇՊԱՐՀՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՕԼՍԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ԿԱՌԱՎՈՒՄԲԸ — ԺԱՄԵՐ (Յառաջ կատարումբ)	2	4	5	6
ԵՐԹ	առաւ.	առաւ.	իրկուն	իրկուն
Եկամ փուլէն	7	9·45	12·25	3·10
Մարդեզ	7·19	10· 4	12·44	3·29
Այմէգիանց	7·37	10·22	1· 2	3·47
Քիւզիւք Զէքմէճէ	7·49	10·34	1·14	3·59

Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՄՕՏԵՑՈՂ ԿԱՌԱՎՈՒՄԲԸ — ԺԱՄԵՐ (Յառաջ կատարումբ)	1	3	5	7
ԳԱՐԶ	առաւ.	առաւ.	իրկուն	իրկուն
Քիւզ· Զէքմէճէն	8·25	11·5	1·45	4·30
Այմէգիանց	8 42	11·22	2 2	4·47
Մարդեզ	9	11·40	2·20	5· 5
Եկամ Գալէ	9·14	11·54	2 34	5·19

1, 2, 7 եւ 8 թիւ կատարումբերը չարթնան ամէն օրերը կերթեւեկին։

3, 4, 5 եւ 6 թիւ. կատարումբերն ուրբաթ, նիրակիւն Յաճկայ Յանաց եւ Հայոց ազգի օրերն երթեւեկութիւն մ'աւելի կրնեն։

Այս ցուցակին մէջ նշանակուած ժամերն եւրոպական են, եւ Կ. Պօլսոյ միջին ժամանակին վրայ հաշուեցած են։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ինչպէս որ դասալիս ունեցած էինք ծանուցանելու, արդէն հասարակութեան ամէն տարի մ'առաջ, այսօր ահա կ'բաշխենք հրատարակել սղ տակոր մատենիկներուն առաջին շրջանը. թէպէտ այս հատորիկներէն ամենք շատոնց պատրաստ էին, սակայն մեծամեծ արգելքներ որոնց մէջ մինչեւ էր բերալի հրդեհը, արգելք եղան մինչեւ հիմայ 'ի լոյս հանելու։ Այս անգամ Պ. Յովհան Պէգիրճեան գործին շարունակութեան ամբողջ հոգը իր վրայ առած է տնօրինութեան կողմէն։

Առաջին շրջանը 8 հատորիկէ պիտի բաղկանայ, որոնց ամբողջին գինը մէկ ու կէս արծաթի մէճիտիէ է։ Առ այժմ 3 հատորը կը ծախուի ամէն գլուխ ամենաբաց քով՝ ամէն մէկ հատը չորս ու կէս գանձկանի։

Թ. Թէրզեան

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՏՊԵԱԼ
ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ
Ի ՁԱՆՍ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ
Աշխատասիրեաց
Աբբ. Մելչիսեդեկ Վարդապետ Մոսուլեանց
Յոսուէլեան ուսեալ Ս. Յակոբեանց
Ս. Աւետարանը չհասկցող ամէն բարեպաշտ ազգայնոց ընթերցման եւ. ազգային վարժարանաց մէջ ալ ուսուցման համար խիստ կարեւոր հրատարակութիւն մ'է, եկեղեցական Յ. Պատմագրքին հրամանաւ 'ի լոյս ելած։

Ուղղղ կրնայ ստանալ երուսաղէմատուներն։ Գին 7 պուլ

ՀԻՐԱՒՈՐԱՑԻ
ՅԻՇԵՐՈՒՆ Ա. ԵՒ Ա. ԷՆԵՆԱՆ
Ամէնց 200 տարի յառաջ Կ. Պոլսոյ մէջ իր հմտութեամբն եւ գրական արդիւնքներով փայլող Երեմիա Զէյթունի Ճեւաւոր լատիներէնէ 'ի Ցանկերէն թարգմանուած հրատարակուած ուսանելի մէջ մ'է, Յորդորութեան սրբազանէն 'ի լոյս ընծայուած։

Գինն հայ դրամաճառաց քով կը դանուի։ Գին 10 ղր։

ԾՕՆԱՒՈՒՅՈՒՄ
Հայկական Յաջողներու եւ սեն. եակներու զարդ ըլլալիք պատմական ընկալ պատկերներ եւ ուրիշ զանազան սեռակ ճարտարանկար քարտերներ արժան գնով կը ծախուին Գիւրքճի խանի վերի յարկ թիւ 36 եւ Մահմուտ փաշա թիւ 237 հայկլամանուս Ա. Սիրտքեանի խանութները։ Ցեղեալ պատկերներուն համար նաեւ զանազան սեռակ ոսկեղօծ շրջանակներ ալ կը գտնուին գոհարագործ գինով։

ԱԶԴ
Սակէ առաջ սիրալ հաշուով մը նէմէ Տա՞ ոչ Բարէ համար ծանուցուած էր թէ չորս հատորէ պիտի բաղկանար։

Ուստի այժմ նորէն կը ծանուցուի Արգոյ հատորակութեան թէ 3 հատորէ պիտի բաղկանայ փոխանակ 4ի։

Բաժանարգութիւն ամբողջ գրուծոյն ՊՐՇ· 40
Մէն մի հատորը » 15

Նոսա սրգէն բաժանորդ գրուողները՝ որ 50 գրուշ վճարած են, կը ինդրուի որ հաճին երթալ Ցէաէանց վանուատունը եւ. հանեկ առանալ իրենց աւելի վճարած 10 գրուշը։

Ը Ա Դ
Հայերէն, Դաղդիերէն, Խառնիրէն լեղուաց, եւ թուրանութեան ու աշխարհագրութեան հմուտ գրատարը կայ այցելութեամբ ուսուցանելու պատրաստ։ Ուզողը լրագրոյս խմբագիր—Տնօրէնին հետ պէտք է տեսնուի։

Ուրիշ անձ մ' ալ կայ մի մեծն Հայերէն լեղուի գրատարութիւն ընելու պատրաստ, թէ աղգային գպրոցներու. եւ թէ տուներու մէջ այցելութեամբ։

Ուզողը լրագրոյս գրատներակէն կրնայ տեղեկութիւն առնել։

Խմբագիր—Տնօրէն
Գ. Ս. ԻԵՓԻՒՐԵԱՆՑ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՏԻՆԵԼԻ ԽԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆՆ ՄԱՄԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
13 ԱՊՐԻԼ
(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ՂՈՒՐՈՒՇԷՆ)

Լոնտրա 3 ամիս	զուրուշ	110—110·111
Մարսիլիա »	»	23,30—23,20

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
13 ԱՊՐԻԼ

Անգլ· լիրա	զուրուշ	110,10
Նաբոլէոն ոսկի	»	88,09
Խրէօխալ ոսկի	»	89,05
Բրրբիկ	»	51,23
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	104½·103
Գլինձ	»	116½

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՊՕԼԻՍ 13 ԱՊՐԻԼ

Ա Ր Մ Ա Տ Ի Ա

Յորձն կարմիր	Պէսթրապիա	29	—30
» »	Ազաղ	30	—31 »
» »	Պալէրք	29	—30
» »	Պուրկազ	29	—30 »
» »	Թէքիրտաղ	29	—30
կոկուղ	Ազաղ	30	—31 »
» »	Պէսթրապիա	30	—31 »
Կիրքա Թունա		30	—31 »
Յորձն կոկուղ	Պուրկազ	26	—29
» »	Վառնա	26—29	
» »	Պալէրք	26—29	
Եղիպտացորեն Թունա		19—21	
»	Անատոլ·	19—21	
Գարի Թունա		14—15	
»	Անատոլ·	—	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ
ԽՈԶԱԿ ՉՈՐ

Գորբա	զուրուշ
Անատոլու	»
Գօլաս	Ֆրանք ոչ գին կայ
Լոփրնէ	» եւ ոչ գնող
Ցակած	

ԲԱՄՊԱԿ

		Զուրուշ
Կէյվէ	հօխաս	7½—
Իզմիր	»	8 —
Վառնա	»	7½—
Պարակլատան	»	6½—
Վրասանա	»	6½—

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխաս	12
» չլուացուած	»	7½—
Բուլգէրի լուացուած	»	12
» չլուացուած	»	7
Վրասանա լուացուած	»	—
» կէս		12 —13
» չլուացուած	»	22 —24
Տոլրանա	»	8 —
Էսկի Եէնիր	»	7½—

ՄԱԶՐ

Պարակատան	հօխաս	10½—
Անատոլու	»	9½
Ձերմակ	»	—

ՁԷՍԻՐԻ

Դայսերի Ա. տեսակ	հօխաս	22
» Բ. »	»	20 —
Լէկիրլու. »	»	18 —
Թոգաթ »	»	» —
Ալէէր »	»	17 —
Նէոզատ »	»	17 —
Զօրում		17 —

ԹՅԹԻՒՆ

Էնկիւրիւ	հօխաս	44 —40
Գասատամպոլ	»	44 —40
Գէյրատաբ	»	44 —40
Զէրքէզ	»	44 —40
Վան	»	22 —

Ա Ճ Ա Ի Մ Ո Ր Թ

Ամասիա	8—9½	կատ մէկ Օ· Լ·
Եօզկատ	» »	» »
Սիւաս	» »	» »
Էրզրում	» »	» »
Կայսէրի	» »	» »

Զ Է Թ

Մուտանիա	հօխաս	6 —
Այվալը	»	6 —
Սաքըզ	»	8 —
Միտիլի	»	6 —
Զմիւռնիա թոզաթ երիրին մէջ		9½—10
Սուլէյ Գասթամպոլ	հօխաս	—
Աֆիոն	»	250 —260
Գիլիբէ	»	20 —26
Սուսամ	»	3½—
Սատաս Ընատ·	Գիլէ	30 —
» Բուռնի	»	—
Մեսաքս Պարսկ· Ինչ	»	42 —48

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

			զուրուշ
Խանդէ Ամ·Ա· տեսակ	100 հօխ·	920—940	
» Բ· »	»	840—	
Նէմէն	»	18	
Շարար գիւշի Անգլ·	կնդ·	252—235	
» » Գաղղ·	»	—	
» գլուխ Գաղղ·	»	—	
Զայ Գոնկօ	հօխան	22 —23	
» Բէլլօ ծաղիկ	»	50 —70	
Անագ գալայ	Լիտր·	850—855	
Գզոլիզ (գլիսէրա)	հօխաս	9 —	
Լէզակ չիրիա պէնկալա	»	130 —150	
» » Մատրաս	»	140 —160	
Զինք տախտ·	100 հօխաս	Ֆր· 104 —	
Երկաթ ձօղածեւ		58 —60	
» տախտակ		11 —	
» բեւեռացու		63 —64	
Գարիֆիա		95 —	
Բրինձ խուալիոյ	100 Ֆիլիֆ·	39	
Կարաղ եղ Ռուսիոյ	դրշ·	14 —	
Խոփեաղ	»	24 —27	